

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 24

Ptuj, 19. junija 1921

III. letnik

Za celoletno 300
za pol leta 150
za četrt leta 75
za 1 mesec 30
Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prilličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Politična morala.

F. Vajda.

Doživel sem nekaj neverjetnega. Oče nekega dijaka je v skrbeh za prospevanje svojega sina izrazil bojazen, da bi se moglo v gimnaziji postopati strankarsko. To se pravi, da bi profesorji bili krivični proti dijakom, katerih očetje pripadajo drugi politični stranki. Ta misel je tako gorostasna, da moram javno izpregovoriti o njej. Dejstvo, da se je sploh mogla poroditi ta misel in da se je izrekla brez zarudenja, je dokaz za to, kako zastrupljeno je naše politično ozračje. Kdor si je mogel izmisliti to misel, ta je zaslepljen strankar, pri katerem se moramo bati, da bi se tudi on v svojem poklicu mogel dati voditi svoji strankarski strasti. Kakršen je kdo sam, tako tudi misli o drugih. Kam pa pridemo, če ne bomo mogli zaupati železnici in pošti, davkarji in sodniji, ker so pri enem ali drugem uradu ljudje nasprotnega političnega prepričanja? Niti v sanjah mi kaj takega ni prišlo na misel! Naravnost nečuvno pa bi to bilo v šoli, to bi izpodkopalo vso bodočnost. Učitelj ni kakor uradnik, ki pri svojem pisalniku v uradu rešuje akte in se skriva za paragrafe, učitelj dela javno pred vsem razredom, ves razred je priča klasifikacije vsakega učenca. Mladina je silno občutljiva za krivico, ne samo za tisto, katero dotičnik sam trpi, ampak ravno tako ali še bolj za tisto, ki se godi tovarišu, četudi tovariš ni ravno prijatelj. Mladina je strogo nepristranska. Pred očmi tega nepristranskega sodnika se razvija vse delovanje učiteljstva. Učitelj, pri katerem bi učenci sumili ali slutili strankarstvo, je izgubljen in nemogoč, izgubil bi zaupanje in spoštovanje svojih učencev, brez katerega ni uspešnega vzgojnega dela.

Bil sem 9 let učitelj na vojaški šoli in sem imel učence vseh narodnosti bivše Avstro-Ogrske. V moji kvalifikaciji iz te službe stoji med drugim tudi označba „sehr gerecht.“ To kvalifikacijo sem dobil posredno od učencev. Vsak razred je imel svojega razrednega častnika, kateremu so gojenci potožili vse skrbi kakor svoji materi. Razrednik je torej od gojencev dobil sodbo o učiteljevi pravičnosti, to sodbo je povedal komandantu, ki je pisal naše kvalifikacije. Delo v šoli pred celim razredom je tako intenzivno in učitelja tako absorbira, da pozabi na vse svoje osebne in rodbinske skrbi, tembolj pa na politične razprtije.

Ko sem po prevratu prišel v Ptuj, sem smatral za svojo dolžnost proti državi, da se udeležim javnega dela. Storil sem to, ne da bi zanemarjal šolo, ne da bi šola kaj trpela pod tem. Točno izvrševanje stanovskih dolžnosti je prva državljanska dolžnost. To je bistvo vse politike: če bodo naši kmetje dobri kmetje, naši delavci pridni in zanesljivi, naši trgovci in obrtniki solidni, naši uradniki in učitelji vestni in točni, potem bo tudi naša politika dobra. Kdor pa zraven ali zaradi politike zanemari svoje stanovske dolžnosti, ta je slab politik, četudi doseže trenutne uspehe. To je moje prepričanje. Za-

to sem pred 12 leti odklonil kandidaturo v ljubljanski mestni zastop — bil bi gotovo izvoljen, kakor je bil izvoljen tisti, katerega so potem kandidirali namesto mene. Toda takrat sem bil še začetnik v šolski službi, hotel sem postati raje dober strokovnjak v svojem poklicu kakor pa dober politik in slab učitelj. Letos pa sem se zavedal, da lahko javno delujem brez zanemarjanja svojih stanovskih dolžnosti, kar sem tekom zadnjih 2½ let tudi že dokazal. Zato sem pri zadnjih volitvah kandidiral v mestni odbor na listi stranke, s katero simpatiziram od svoje mladosti. Kandidiral bi tudi na ne-strankarski listi, ako bi se politične stranke bile združile na skupno listo.

Politično prepričanje nima pri nas nič opraviti z uradnim poslovanjem, ki mora biti strogo nepristransko. Zato me je tako osupnila ta bojazen skrbnega očeta. Ne, tako se ne gremo politiko! Stariši, bodite brez skrbi: zaradi vaše politike nismo nikdar in ne bomo pritiskali vaših otrok v šoli; ravno gotovo pa je, da ne bomo prizanašali ne vrednim in nesposobnim iz ozirov na politične stranke ali iz strahu pred njimi!

Gospodarstvo.

Vinski trg.

Pretekli mesec so se vršila v Pragi posvetovanja češkoslovaških in jugoslovanskih vinskih interesentov, ki naj bi omogočila direktno vinsko trgovino med Češko in našo državo in odpomogla naši vinski trgovini iz težkega položaja, v katerem se ravnokar nahaja.

Konstatiralo se je, da so krizi jugoslovanske vinske trgovine v največji meri krive previsoke cene, ki ne morejo vzdržati konkurence na svetovnem trgu in ovirajo izvoz 1 milijona hektolitrov vina, ki reprezentira preostanek domače vinske produkcije. Slovaški vinarški nadzornik Jermač je grajal transportne težkoče pri izvozu vina iz Jugoslavije, pri katerem oškoduje dunajska posredovalna vinska trgovina tako kupca kakor prodajalca. Priznati pa ne smemo pri naštevovanju vzrokov dostikrat nerodne trgovinske politike naših beograjskih in zunanjih trgovinskih ekspertov in postopanje naših oblasti z inozemskimi kupci, ki ni vedno pospeševalo eksporta naših vin.

Pri vsem tem se moramo zavedati, da bomo vsled odpora zapadnih sil (Italije, Francije in Španije) težko dosegli pri kateri državi prednosti v uvozni carini in da moramo, če naj pride naše vinarstvo zopet do konkurenčne zmoglosti, znižati cene, izločiti posredno trgovino in v največji meri iti na roko domačim trgovcem. Upajmo, da bo imela praška konferenca mnogo uspehov v doglednem času. Poročila iz naših vinskih trgov soglašajo s tem, da cene padajo in da razlika med našimi cenami in onimi madžarskih vin, ki so naš glavni konkurent v Avstriji in na Češkem, ni več pomembna. Izvoza sicer še ni nobenega, vendar je to prvo znamenje boljših izgledov naše vinske trgovine.

V Avstriji pričakujejo letos dobro

vinsko letino, zaradi tega bi producenti radi prodali stare zaloge in ponujajo nižjeavstrijsko vino po 6500 do 7000 a. K za hl (kar znači po zadnjem kurzu 22. 1420 do 1540 jug. K za 100 litrov. Inozemska vina notirajo na Dunaju vstevši carino sledeče cene: madžarska bela vina za alkoholno stopinjo 850 do 950 a. K franko Dunaj, vina španskega izvora za alkoholno stopinjo so 100 do 200 K cenejša. Italijanska vina so se vsled izboljšanja lire precej podražila, zaradi tega je zadnji teden izostal skoro vsak dovoz na Dunaj. Francoska vina ne bi bila dražja od španskih, vendar je pri zadnjih dovoz via Genua cenejši.

Madžarska vlada je zopet uknila izvozno takso, navzlic temu vlada stagnacija v izvozu še naprej. Cena 8 do 9 odstotnemu belemu vinu je 1400 do 1500 madž. kron za hl (= po zadnjem tečaju 798 do 855 jug. K za 100 l), 11 do 12-odstotna vina so vsled malih razpožljivih količin mnogo dražja.

Na Češkem se nahaja cela vinska trgovina v nervoznem stanju. Cene od čeških K 950 za hl navzgor (po tečaju od 2. junija 193 v jug. kronah 1833 za 100 l.) Pri kalkulaciji pa je treba računati poleg transportnih stroškov 300 č. K uvozne carine, ki se bo v prihodnjih dneh še povišala za 90 do 120 č. K.

Italijanska vinska trgovina počiva skoro popolnoma, vendar ima lepe izgleda za bližnjo bodočnost. Letina kaže prav dobro. V Trstu se razvija samo trgovina s španskimi vini. Cena vinom španske provenijence 13 do 14 lir za hektostopinjo.

Licencovanje bikov ptujskega okraja.

Dne 2. t. m. je bilo v Ptuj na sejmišču licencovanje bikov tega okraja. Prignani so morali biti vsi biki. Bilo jih je 88. Izmed njih je bilo 65 licencovanih, 23 pa zavrženih, ker niso primerni za plemenitev. Najboljši biki so dobili tudi nagrade in sicer 3 po 800 K, 6 po 600 K, 10 po 400 K in 10 po 300 K. Mnogim posestnikom so se podarile tudi vprežne nagrade, vsem pa visoke potnine. Nagrade in potnine se je razdelilo 21.939 K. Poverjeništvu za kmetijstvo je prispevalo 10.170 K, ostalo pa okrajni zastop.

Po premovanju je bilo poučno predavanje živinorejskega inštruktorja Martina Zupanca, ki je bil obenem tudi vladni zastopnik. Omenil je, da prignani biki niso bili najboljši, 23 se jih je moralo celo zavrniti od spuščanja. Priporočal je nato, naj bi se živinorejci poprijeli marijadvorske in muropoljske pasme, zamenjali torej šekasto pingavsko živino z belo in sivo. Opominjal je župne načelnike in namestnike, naj bi poučili ljudstvo o premovanju ter o nakupu plemenske živine. Nekteri zavedni kmetovalci so že itak mogli bliže spoznati sivo pleme na poučnem potovanju o binkošti v Slovenjem Gradcu in v Solčavi. Zlasti pa naj bi župni načelniki gledali in vplivali, da bi se ne pripuščali nelicencovani biki. Zakaj le od najboljših bikov in krav je pričakovati dobre, lepe živine.

Živinorejsko posvetovanje.

V Št. Jurju ob Ščavnici se je zbralo